

- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Staré Město: spára v dlažbě chodníku u paty domovní zdi na kraji Uhelného trhu v ulici Havelská, 50°05'03,4"N, 14°25'12,9"E, 194 m n. m. (14. 11. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/429*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku u paty domovní zdi v ulici Voršílská, 50°04'51,9"N, 14°25'00,1"E, 195 m n. m. (4. 11. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/412*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku u paty domovní zdi v ulici Křemencova, poblíž křižovatky s ulicí V Jirchářích, 50°04'48,0"N, 14°24'58,6"E, 195 m n. m. (4. 11. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/413*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku u paty domovní zdi v ulici Pštrossova, 50°04'46,9"N, 14°24'55,8"E, 194 m n. m. (4. 11. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/414*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku u paty domovní zdi v ulici Vojtěšská, 50°04'44,6"N, 14°24'54,4"E, 194 m n. m. (4. 11. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/415*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku u paty budovy městského soudu v ulici Spálená, 50°04'43,2"N, 14°25'10,7"E, 198 m n. m. (28. 11. 2013 leg. *Z. Kaplan 13/438*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Staré Město: spára mezi dlažbou chodníku a patou domovní zdi na Senovážném náměstí, 50°05'10,2"N, 14°25'58,1"E, 196 m n. m. (8. 9. 2015 leg. *Z. Kaplan 15/250*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku v ulici Petřská, 50°05'29,6"N, 14°26'04,9"E, 189 m n. m. (25. 9. 2014 leg. *Z. Kaplan 14/439*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku u kostela sv. Petra mezi Biskupskou a Petřskou ulicí, 50°05'28,3"N, 14°26'03,8"E, 190 m n. m. (25. 9. 2014 leg. *Z. Kaplan 14/438*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku v ulici Biskupský dvůr, 50°05'27,0"N, 14°26'06,8"E, 190 m n. m. (25. 9. 2014 leg. *Z. Kaplan 14/437*, herb. Kaplan).
- 10b. Pražská kotlina, 5952b, Praha-Nové Město: spáry v dlažbě chodníku u paty domovní zdi v ulici Biskupská, 50°05'25,0"N, 14°26'05,9"E, 191 m n. m. (25. 9. 2014 leg. *Z. Kaplan 14/436*, herb. Kaplan).

150 let od prusko-rakouské války aneb botanika ani válka nezastaví

Hodvina S. (2005): Anton Vigener im Sommer 1866. – Botanik u. Naturschutz in Hessen 18: 29–41.

Letos uplynulo 150 let od bitvy u Sadové, největší bitvy svedené na našem území. Uvedený článek z roku 2005 přináší botanické údaje o dokladech uložených v herbáři ve Wiesbadenu (WIES), které sbíral Anton Vigener jako příslušník pruské Labské armády při svém tažení ze Saska přes bitvu u Hradce Králové, východní Čechy, jižní Moravu až do Dolního Rakouska a zpět po trase Jihlava – Plzeň – Karlovy Vary do Saska. Anton Vigener (1840–1921) byl lékárník v Krefeldu a jako lékárník působil i během války v roce 1866. Během válečné akce od 20. 6. do 5. 9. sebral 84 položek, které jsou zachovány v uvedeném herbáři. Většina z nich je z území České republiky: sběry jsou dobře lokalizovány, schedy jsou velmi dobře čitelné. V uvedeném článku je podán jejich kompletní výčet, takže mohou sloužit i jako jeden ze zdrojů pro mapování naší flóry. Je nutno vzít v úvahu, že během válečné akce Anton Vigener buď nosil položky na zádech či je měl mezi svými věcmi na voze s lékárnickým materiálem. Za zmínku též stojí, že z připojeného itineráře zcela jasně plyne, že Anton Vigener rostliny sbíral i při průzkumné činnosti, např. v okolí Vysokého Veselí či na trase z Chlumce k Časlavi... či přímo v den bitvy: *Neslia paniculata* – 3 Juli

1866: Flora von Böhmen. Feldern in der Nähe von Königgrätz am Schlachttag gesammelt. Významný je i nález *Scrophularia vernalis* ze zámeckých zdí v Bečově nad Teplou, odkud nebyl tento druh uveden ani v Čelakovského Prodrumu.

František K r a h u l e c

RECENZE / BOOK REVIEWS

Historie bulharské botaniky

Studium historie vědních oborů neleží v současné době v centru zájmu. Důvody jsou zcela jasné: velmi obtížně lze tím dospět k takovým publikacím, které by obstály v současném systému hodnocení vědy, což platí zejména pro vědy přírodní. Historikové se do těchto studií také příliš nehrnou, protože se jednotlivé vědy dost podstatně odlišují od toho, co historikové obvykle studují. Hodnocení přínosu osobností je nutně spojeno s nutností mít o daném oboru značně hluboké povědomí.

V roce 2012 (Zprávy Čes. Bot. Společ. 47: 42) jsem zde recenzoval velkou knihu Stefana Staneva o dějinách bulharské botaniky. Prof. Stanev je vzděláním botanik a celý život se systematicky zabývá kromě dalších věcí dějinami botaniky v Bulharsku. Výsledkem jeho práce nebyla jen recenzovaná kniha, ale celá řada dalších publikací. Celý jejich soubor do roku 2008 je uveden v článku publikovaném k 70. narozeninám prof. Staneva (Petrova 2008). I v posledních letech vydal prof. Stanev řadu publikací; zde bych chtěl zmínit dvě z nich. Dějiny botaniky v Bulharsku jsou totiž velmi svázány s aktivitou českých botaniků.

První byla publikována již v roce 2001 (Stanev 2001) a jsou v ní uvedeny životopisy málo známých botaniků, kteří pracovali v Bulharsku a podíleli se ve větší míře na průzkumu bulharské květeny. Je příznačné, že kromě Bulharů jsou zde hojně zastoupeni i čeští botanici (celkem čtyři) a jeden rakouský botanik. Jsou zde i životopisy dvou bulharských carů, kteří byli velmi přírodovědně orientováni, car Boris III. byl i členem Československé botanické společnosti (ale kromě ní ještě celé řady západoevropských vědeckých společností, například ornitologických společností v Německu a Anglii).

Z Čechů je jako první zmíněn Václav Stříbrný (1853–1933). S jeho jménem se můžeme setkat v celé řadě názvů rostlin, které popsal zejména prof. Velenovský. Václav Stříbrný s ním úzce spolupracoval a posílal mu sběry, na jejichž základě byly popsány. Václav Stříbrný je také pokládán za jednoho ze zakladatelů bulharského zahradnictví. Dalším je Hermengild Škorpil (1858–1923), který pocházel z Vysokého Mýta. Řadu let působil v Bulharsku jako učitel, v pozdějších letech jako představitel různých archeologických institucí. Jeho bratr Karel Škorpil je považován za jednoho ze zakladatelů bulharské archeologie. Hermengild Škorpil také spolupracoval s prof. Velenovským, který na základě jím poslaného materiálu popsal celou řadu rostlin, část z nich nese epiteton skorpilií. Ivan Mrkvička se již narodil v Bulharsku, kde jeho otec stejného jména byl jedním ze zakladatelů Umělecké akademie. Ivan Mrkvička byl vystudovaný chemik, pracoval v Čechách v Kolíně či v Moskvě, ale byl to také velký bulharský vlastenec, který padl na srbské frontě. Taktéž spolupracoval s prof. Velenovským, který po jeho smrti vyhodnotil poslaný herbářový materiál a publikoval ho v roce 1922 (Velenovský 1922). Poslední z málo známých botaniků českého původu je Ivan Bureš (1885–1980). Ten se narodil také v Bulharsku a byl známý především jako zoolog. Měl velký vliv na rozvoj bulharské přírodovědy a velmi podporoval vztahy s českými přírodovědci (viz Živa 2008/4: LII).

Druhá kniha prof. Staneva byla publikována v letošním roce a uvádí životopisy a přínos významných botaniků, cizinců, kteří přispěli podstatným způsobem k poznání bulharské květeny. Zde se setkáme s celou řadou jmen známých evropských botaniků, např. J. Sibthorpe, E. Boissier, A. Grisebach, J. Pančić,